

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FAKULTA TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU

Analýza herního výkonu pivotů na ME 2008 v házené dorostenců

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

PaedDr. Martin Tůma PhD.

Zpracoval:

Ondřej Václavek

Praha 2009

Abstrakt

Název práce: Analýza herního výkonu pivotů na ME 2008 v házené dorostenců

Cíle práce: Analýza herní jednání pivotů na ME v Brně 2008, individuální činnosti jednotlivých pivotů a vývojové trendy, které se v této věkové kategorii objevují na předchozích ME, nejčastěji zařazované činnosti a kombinace, které pivoti na ME využívali.

Metoda: Kvalitativní analýzu jsme provedli pomocí neparticipačního nestrukturovaného pozorování utkání s následnou zpětnou observací pomocí záznamů utkání na DVD. Kvantitativní analýza byla provedena programem Hand Ball Stat a z něj jsme vybrali důležitá statistická data, která vypovídala o hře.

Výsledky: Úspěšnost střelby pivotů se proti předchozím ME zvýšila. Roste také technická a fyzická připravenost a odolnost jednotlivých hráčů.

Klíčová slova: házená, pivot, analýza, dorost, ME v Brně 2008

Abstract

Name: The analysis of the playing performance of the line players on European Championship in Brno 2008

Object of the work: We would like to analyse playing action of the line players 2008 Men's 18 European Handball Championship in Brno, define individual action and tendency of the performance of the line players on the previous Men's 18 ECh. We define the most used individual technics and combinations on Men's 18 ECh in Brno.

Methods: We used non participating and non structured observing and qualitative analyse. Data was generated by Hand Ball Stat 1.7 for quantitative analyses and we chose the most important statistic data, which describe playing performance of the pivots on ECh in Brno.

Results: Shot efficiency of the pivots rise from the previous Men's 18 ECh. The same trends are followed also in the physical conditions and technical skills of the line players in this age.

Key words: handball, line player, analyse, youth, Brno 2008

Poděkování

Chtěl bych poděkovat lidem, kteří se podíleli na vzniku mé bakalářské práce. Byl jím PaedDr. Martin Tůma Ph.D, který mi poskytnul své zkušenosti, odborné rady a pomohl mi svými poznámkami a návrhy ke zlepšení obsahu bakalářské práce. Poskytnul mi mnoho zajímavých a důležitých nápadů, které jsem využil při zpracování bakalářské práce. Dále bych chtěl vyjádřit své díky panu Jiřímu Janoščákovi, který se velkou měrou podílel na zpracování videozáznamů na DVD a organizačnímu týmu ME do 18 let v Brně za poskytnutí záznamů utkání, díky kterým jsme mohli přesněji analyzovat data pro naši práci.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně s využitím literatury, kterou jsem uvedl v seznamu použité literatury.

V Novém Městě nad Metují dne 25.8.2009

Ondřej Václavek

Svoluji k zapůjčení své diplomové práce ke studijním účelům.

Prosím, aby byla vedena přesná evidence vypůjčovatelů, kteří musejí pramen převzaté literatury řádně citovat.

Jméno a příjmení: Číslo obč. průkazu: Datum vypůjčení: Poznámka:

OBSAH

1	ÚVOD	8
2	CÍLE A ÚKOLY PRÁCE	10
3	TEORETICKÁ ČÁST	11
	3.1 Útočné systémy	11
	3.2 Rozbor hry pivotů	14
4	METODICKÁ ČÁST	19
	4.1 Kvantitativní šetření	20
	4.2 Kvalitativní šetření	22
	4.3 Výběr jedinců pro pozorování	24
5	VÝSLEDKY PRÁCE	25
	5.1 Obecná analýza hry pivotů	25
	5.2 Analýza hry jednotlivých pivotů	29
6	DISKUZE	38
7	ZÁVĚR	40
8	SEZNAM POUŽITÉ LITRERATURY	42
9	PŘÍLOHY	45
	9.1 Příloha 1	45
	9.2 Příloha 2	46

1 ÚVOD

Házená je sportovní hra brankového typu, která se vyznačuje vysokou rychlostí hry, variabilitou herních činností a zároveň klade veliké nároky na fyzickou, ale i psychickou odolnost, především vytrvalost a sílu. Výběr jedinců pro házenou je poněkud složitý, budoucí hráči musí splňovat některé požadavky, které se odrážejí ve výsledném výkonu v utkání a rozhodují o úspěchu a neúspěchu nejen jednotlivých hráčů, ale také celého týmu. Nutno podotknout, že sportovní hry jsou odlišné oproti dalším sportům v tom, že jejich výsledek nezáleží jen na dosaženém sportovním nebo také herním výkonu, ale také na soupeři, se kterým se utkáváme. Táborský (2007) vysvětluje, že hry v sobě skrývají velkou variabilitu činnosti a tím pádem stejně připravená družstva nemusí mít zákonitě stejné výsledky. V takových případech se často projevuje osobnost trenéra, který je schopen své svěřence patřičně nasměrovat a řídit během utkání.

Házená hraje v mém životě zásadní roli, projevuje se to už od útlého mládí, kdy jsem začal hrát házenou v žákovských soutěžích jako aktivní hráč, postupem času se začala přidávat také aktivní trenérská činnost v přípravě mladších kategorií. Se začátkem studia na vysoké škole přibyly také teoretické znalosti a zkušenosti, které bych chtěl ještě dále rozvíjet. Všechny tyto činnosti značně přispěly k tomu, že jsem se rozhodl ve své bakalářské práci zpracovat problematiku týkající se házené. Ta je zatím propojena celým mým životem a házené bych se chtěl i nadále věnovat a dále rozšiřovat své zkušenosti a dovednosti nejen ve hře, ale především jako trenér. To byl hlavní důvod, proč jsem si vybral toto téma.

Ačkoli jsem přesvědčen, že během utkání je hlavní prioritou týmu obranná fáze hry družstva, není možné zapomenout nebo vynechat útočnou fázi, protože právě útočná fáze je ta část hry, která dělá ze všech sportovních her atraktivní zábavu pro diváky, kterých na hřiště a do hal chodí tisíce. To se projevuje i v současných trendech, které se v házené objevují a obohacují ji. Při laickém pohledu se zdá, že je pivot v týmu jakoby do počtu, že se ledabyly pohybuje mezi bránícími hráči v blízkosti brankoviště a téměř nic nedělá, ale je to právě on, kdo

umožňuje, ulehčuje a často i zakončuje kombinaci jeho spoluhráčů na pozici spojek. Tato skutečnost mi nebyla do určité doby známa a chtěl jsem zjistit, jak to vlastně s pivotem je, jestli je opravdu potřebnou součástí družstva v házené nebo nejsou jeho činnosti nezbytnou součástí pro hru družstva. Právě tato skutečnost mě přiměla k tomu, abych si hru pivota vybral jako téma své bakalářské práce a zjistil, jestli je pivot nedílnou součástí družstva v házené.

2 CÍLE A ÚKOLY PRÁCE

Naše práce se bude zabývat analýzou herního výkonu pivotů na Mistrovství Evropy dorostenců v Brně 2008. Na úvod se zaměříme na individuální dovednosti vybraných pivotů a navážeme analýzou jejich herního výkonu, který se dotýká spolupráce s dalšími hráči týmu. Každá herní funkce má své specifické vlastnosti a zásady, které musí hráč dodržovat, aby byl jeho herní výkon hodnocen kladně. Pro naši práci je tedy na úvod nutné konkrétně definovat správné herní jednání pivotů do teoretické a metodické části, aby v další části práce bylo možné přesně analyzovat hru pivotů na sledovaném Mistrovství Evropy dorostenců do 18 let v Brně 2008. U individuálních dovedností pivota je vymezení herního výkonu poměrně jasné, problémy ale můžeme očekávat při analýze spolupráce pivota se spoluhráči. Bude se zřejmě jednat o provádění velice náročných akcí, protože se herní činnosti jednotlivých hráčů v moderní házené značně prolínají a oddělit bezprostřední a přímou spolupráci s ostatními spoluhráči z týmu při herních kombinacích bude mnohdy obtížné. Pro tyto potřeby musíme v teoretické části jasně definovat hranici mezi hrou samotného pivota a spoluprací se spojky případně křídly, kde bude nutné vymezit hranici mezi již zmiňovanými herními kombinacemi a samotnou hrou pivota.

Ve výsledcích analýzy bychom chtěli ukázat nejčastěji a nejlépe zvládnuté a využívané prvky hry pivota, nejúspěšnější kombinace, které budou mít souvislost s tabulkou nejlepších střelců turnaje z prostoru pivota.

V diskuzi bychom se chtěli pokusit o srovnání hry pivotů s předchozími mistrovstvími Evropy do 18 let, která se konala v roce 2006 v Estonsku a v roce 2004 v Srbsku a Černé Hoře. To nám umožní data získaná z vývojových tendencí z minulých mistrovství, kde je možné najít nejen kvantitativní hodnocení nejlepších hráčů, střelců a brankářů, ale také závěrečná hodnocení celého turnaje, nejlepší 4 týmy a vývojové trendy, které věková kategorie do 18 let sleduje.

Do příloh bychom chtěli zařadit ukázky několika modelových situací, které byly během Mistrovství Evropy dorostenců do 18 let v Brně hojně využívány nebo měly velkou účinnost a úspěšnost proti soupeřově obraně.

3 TEORETICKÁ ČÁST

Analýza herního výkonu je proces, kdy se hodnotí činnosti jednotlivých hráčů podle jejich herních funkcí a cílů. Aby se mohla analýza herního výkonu vůbec provést, je nutné definovat úlohy pivota v útočné fázi utkání v házené. K tomu je nejprve potřeba poznat všechny herní systémy, ve kterých se funkce pivota vyskytuje. V detailnějším popisu činností se musíme zastavit právě u těchto systémů a přesněji zjistit pivotovy úkoly ve hře družstva. Teprve poté může dojít k samotné analýze na základě zjištěných poznatků o jeho hře.

3.1 Útočné systémy

Herní systémy jsou základem hry družstva v házené, jedná se o organizaci týmu během utkání, která se řídí pravidly házené a taktiky a určuje rozestavení jednotlivých hráčů na hřišti. Rozlišují se obranné systémy, které určují postavení hráčů v obraně a jejich úkolem je znemožnit nebo co nejvíce ztížit útočnou hru soupeře. Rozlišují se zónové, kombinované a osobní obranné systémy, ale problematika obranných systémů ale není tématem práce, a proto podrobněji rozebereme pouze útočné systémy, které se dělí na protiútok, rychlý útok a postupný útok. V utkání se stává, že je rychlý útok zastaven obranou. Tehdy začíná postupný útok, který je třetím typem základního dělení útočných systémů.

Podle Janse (1992) tvoří postupný útok převážnou část všech útoků během utkání, procentuální podíl se pohybuje mezi 75 – 80 % v současné házené, ve práci Jančálka (1971) se vyskytuje nižší podíl okolo 60 %. Jančálek (1989) uvádí: „Postupný útok je časově delší, obsahově složitější a náročnější na dynamickou souhru než ostatní útočné systémy, úkolem hráčů útočícího družstva je se rozestavit v blízkosti brankoviště soupeře podle zvoleného útočného systému do dvou řad.“ První řada blíže k brankovišti soupeře má za úkol narušovat, pronikat a odlákávat obrannou linii tak, aby druhá řada zastoupená spojkami měla prostor

pro zakončení útočné herní kombinace nebo celého útoku. První řadu tvoří obě křídla a především pivot, který je pro naši práci nejdůležitější. V minulosti se postupný útok podle rozmístění hráčů v hráčských funkcích a jejich pohybu z těchto pozic dále rozděloval na poziční útočné systémy a cirkulační útočné systémy. „Poziční útočné systémy se využívají především proti zónovým obranám a kladou menší nároky na dynamickou souhru v útočné fázi, ale na druhou stranu hlavní nevýhodou je jejich statičnost a čitelnost. U cirkulačních útočných systému je výhodou pohyb hráčů, který značně ztěžuje práci obráncům, ale nevýhodou jsou vysoké nároky na přesnost pohybu a přihrávek jednotlivých hráčů“ (Jančálek, 1989). Důvodem, proč se v současnosti nemluví o obou systémech zvlášť, je fakt, že se během jedné útočné akce může útočný systém změnit i vícekrát a dochází tedy k plynulému přechodu a kombinaci jednoho s druhým tak, aby došlo k co největšímu zmatení obranné formace a útočící tým mohl jednoduše dosáhnout svého cíle a tím je vsítit branku.

Nezákladnějším pozičním útočným systémem je systém s jedním postem nebo také postmanem, který se u začátečníků nacvičuje jako první a to proto, že základní postavení postmana je na 8 metrech od branky soupeře před obrannou linií a je možné si s ním přihrát nebo s jeho pomocí založit kombinaci. Tím, že hráč není schovaný za obranou a zapojuje se do hry, je systém vhodný právě pro začátečníky. Tuto situaci neumožňuje systém s jedním pivotem, jehož postavení je na čáře brankoviště nejčastěji mezi zasunutými obránci, kteří zamezují přihrávce, kterou od svého spoluhráče nemůže dostat a je částečně odstaven od hry s míčem a toto vyřazení není pro začínající hráče vhodné. Pohyb pivota není omezen pouze na pohyb po čáře brankovišti blízko jeho středu, ale často se zapojuje do kombinace v prostoru křídla. Dalším pozičním systémem je systém s jedním pivotem a jedním postmanem. Jedná se o spojení předchozích dvou systémů a tvoří přechod od systému s jedním pivotem k systému se dvěma pivoty. Nejčastěji se střední spojka přesune více k brankovišti na 8 – 9 metrů do pozice postmana a pivot si hledá pozici u soupeřova brankoviště. Využívá se především při zónové obraně se dvěma vysunutými obránci, tzv. obraně 2 : 4, aby bylo možné si s postmanem vyměnit míč a uvolnit se do volného prostoru nejlépe pro střelbu. Tuto kombinaci využívají hlavně obě zbývající spojky, které se s postem

kříží, odlákávají obránce a cloní ho. Posledním z výčtu je útočný systém se dvěma pivoty. Základní rozestavení obou pivotů je totožné jako u systému s jedním pivotem, tedy na čáře brankovišti soupeře, kde se snaží rozbít obrannou formaci a umožnit střelbu spoluhráčů nebo se sami uvolnit do střelecké šance. Díky dvěma pivotům je vynechána pozice střední spojky a všechna střelecká potence ze střední a velké vzdálenosti leží na zbývajících dvou spojkách. Pivoti mohou stát buď v úzkém, širším nebo širokém postavení. Úzké postavení představuje pozice vedle sebe nebo mezi pivoty stojí jeden obránce soupeře, širší postavení proti svým spojkám, kdy mezi pivoty jsou dva bránící hráči a široké postavení, kdy se pivoti nachází v mezeře mezi krajními a zadními obránci, tedy téměř v prostoru křídel. Široké postavení se využívá pro roztažení obrany a uvolnění nejlepšího střeleckého prostoru uprostřed brankoviště, pro kombinace s křídlem nebo clonění krajního obránce pro uvolnění křídla do středu hřiště. Hlavní uplatnění nachází proti zónové obraně 1 : 2 : 3, kdy nutí obrannou formaci k co největšímu zatažení k brankovišti, ale na druhou stranu je po ztrátě míče náchylný na snadné rychlé útoky soupeře. Často se hraje při početní výhodě díky svému většímu tlaku na oslabenou obranu.

Cirkulační útočné systémy jsou co do počtu variant chudší, protože jich je popsán menší počet. Jančálek (1989) popisuje dva nejčastěji používané. Menší počet variant ale neznamená, že nejsou vhodné a účinné. Právě opak je pravdou, protože dokážou obranu soupeře natolik rozrušit, že se častokrát otevírá volný prostor pro kolmé nebo šikmé náběhy spojek do prostoru 8 – 9 metrů od branky blízko středu brankoviště. Problémy ale nastávají ve chvíli, kdy jsou tyto systémy vbíhání a zabíhání pochopeny obranou, protože se opakují stále stejným způsobem a na zastavení útočné akce stačí jen správné rozestavení bránících hráčů. Pravděpodobně právě tato skutečnost přispěla k tomu, že se poziční a cirkulační útočné systémy plynule mění a prolínají i několikrát během jedné útočné akce. Nutno říct, že se jeden z cirkulačních systémů v utkání velmi hojně využívá a jedná se o systém s vbíhajícím pivotem. Na začátku útočné akce jsou všichni hráči na svých pozicích s výjimkou pivota, který se pohybuje před čarou volného hodu a po zahájení akce se přemísťuje do své standardní pozice u čáry brankoviště. Má celou řadu možností, kde akci začínat a kam se během ní dostat.

Nejčastěji útok začíná v prostoru křídla, odkud hráč vbíhá do obranné linie do pivota a snaží se ji svým pohybem rozrušit nebo zmást a touto činností buď vytvoří prostor pro střelbu spoluhráčů, nebo se sám uvolní a spoluhráči mu mohou přihrát do brankové příležitosti. Mnoho útočných akcí s vbíháním pivota začíná také v prostoru spojek, odkud se vbíhající pivot snaží dostat skrz obranu do prostoru mezi krajní a zadní obránce. Při obranách s vysunutým obráncem nebo vysunutými obránci se využívá systému s jedním stálým pivotem a jedním vbíhajícím pivotem. Stálý pivot má stejné úkoly jako při systému a jedním pivotem, tedy vázat na sebe obránce u čáry brankoviště, vytvářet prostor pro uvolnění svá i svých spoluhráčů. Svým postavením také nutí obranu ke zplošťování celé obranné formace. V případě setrvání vysunutého obránce ve větší vzdálenosti od brankoviště, vběhne jeden z hráčů druhé řady do blízkosti brankoviště a díky tomu je vysunutý obránce nucen se zasunout blíže k obranné linii. Tímto manévrem dojde k uvolnění prostoru pro zbylé dvě spojky, které se mohou uvolnit směrem k brankovišti různými způsoby nebo mají dostatek času na přípravu a provedení střelby ze střední a velké vzdálenosti. Mnohokrát se systém s jedním stálým a jedním vbíhajícím pivotem využívá při početní výhodě k ještě většímu přečíslení již početně znevýhodněné obrany.

3.2 Rozbor hry pivotů

Pivot plní své úkoly především při postupném útoku v prostoru těsně u čáry brankoviště, obvykle zády nebo bokem k brance soupeře. Podle Jančálka (1989) se 20 % střeleckých pokusů v postupném útoku provádí z prostoru pivota a úspěšnost střelby by se měla pohybovat mezi 70 – 80 %. Kuchta (2002) ve své analýze z ME juniorů v Polsku uvádí hodnoty okolo 65 % a tuto hodnotu srovnává s ME mužů 2002 ve Švédsku, kde jsou hodnoty na hranici 62 – 63 %. Zidens (2004) zmiňuje důležitou informaci, že se úspěšnost střelby pivotů na ME do 20 let v Lotyšsku pohybovala jen mírně pod 70 % a v práci Hagleitnera (2006) úspěšnost na ME do 20 let v Rakousku dosáhla hodnoty nad 70 %. Podle těchto hodnot

můžeme tvrdit, že v mladších věkových kategoriích je úspěšnost střelby z pivota vyšší než u mužů, ale na druhou stranu je úspěšnost vyšší u juniorů do 20 let než u dorostenců do 18 let. Tuto skutečnost bych přisoudil tvrdší a těsnější obraně v kategorii mužů. Toto tvrzení potvrzuje práce Mocsai (2002) z 5. Mistrovství Evropy mužů ze Švédska, kdy byla průměrná úspěšnost střelby z pivota 65 % a popírá analýza Pollanyho (2006), která se týká 7. ME mužů 2006 ve Švýcarsku. Tam bylo dosaženo průměrné úspěšnosti střelby z pivota přes 80 % a výjimkou nebyly ani hodnoty přes 90 %. Autor také vyzdvihuje trend, kdy se snižuje agresivita hráčů jako důsledek progresivního trestání nedovolené hry a musíme uznat, že celá práce je velice kvalitně zpracovaná a poskytuje nám mnoho zajímavých detailů o ME ve Švýcarsku. Úkoly pivota spočívají v průběžném zaujímání výhodného útočného postavení pro vlastní střelbu. V případě, že je mu tato možnost znemožněna, snaží se svým postavením a pohybem připravit prostor pro střelbu spoluhráčů nebo jejich útočnou kombinaci. Ke splnění těchto povinností má celou řadu prostředků, které může v rámci pravidel házené využít. Jsou jimi odlákávání, přebíhání, vybíhání, clonění a klamavé činnosti.

Odlákávání je činnost pivota, kdy se snaží upoutat svým pohybem pozornost obrany, která jeho pohyb sleduje nebo dokonce kopíruje. Díky tomu se v místě původního postavení pivota vytvoří volný prostor, do kterého může některý ze spoluhráčů naběhnout a vystřelit. Pokud je tento spoluhráč přebrán dalším obráncem, kombinace pokračuje na dalšího útočníka, před kterým se otevře volný prostor k zakončení z důvodu posunu obrany za pivotem. Přebíháním pivota se rozumí pohyb skrz obrannou formaci z jedné strany brankoviště na druhou s cílem donutit ji k posunu a pivot tím pro útočníky získá více času pro uvolnění bez míče, protože obrana se musí věnovat přebíhajícímu pivotovi. Vybíhání jsme již popisovali ve spojení s herními systémy s postmanem. Krátce tedy shrňme, že se jedná o činnost, kdy pivot opustí svůj prostor u čáry brankoviště a dostane se do vzdálenosti 8 – 9 metrů od branky, aby si s ním mohl spoluhráč přihrát. Po přihrávce se může vrátit k brankovišti nebo setrvat u čáry volného hodů jako postman. V případě, že pivot brání svým postavením pohyb obránce, se jedná o útočnou kombinaci clonění. Pivot se snaží povoleným způsobem udržet bránícího hráče za sebou tak, aby mohl dostat přihrávku od spoluhráče. Občas se stává, že

má obránce lepší somatické předpoklady, a proto musí pivot provést uvolnění bez míče a odpoutat se od něj. Při této činnosti dochází často k tahání za dres a držení, což vede k napomenutí nebo vyloučení a v případě, že pivot nemůže střílet na branku, je nařízen 7 metrový hod. Existuje ale možnost, že pivot svou clonou nedělá prostor pro své uvolnění, ale zacloněním obránce vznikne potřebný prostor pro střelbu spoluhráče.

Můžeme tedy konstatovat, že se pivot uvolňuje zabíháním za vysunutého obránce, přebíháním skrz obrannou linii nebo bývá uvolněn spojkou po své vlastní cloně. Při těsném bránění střílí v pádu a v situaci, kdy má více prostoru, využívá střelbu v náskoku. Tábořský (1970) doplňuje skutečnost, že pivot vlastním postavením a pohybem stahuje nebo roztahuje obrannou formaci, narušuje obráncům přehled a orientaci. Pohybuje se přibližně 4 metry od středu na obě strany, někdy se dostává až do prostoru mezi zadním a krajním obráncem, uvolňuje se již zmiňovanými způsoby do mezer mezi obránci. Pivot musí být velice odolný, což popisuje Tábořský (1970): „Činnost a plnění herních činností uvnitř obrany soupeře vyžaduje vysokou morálně-volní úroveň, odolnost a sebeovládání. Pivot má málo prostoru a času k realizování činnosti, a proto musí být rychlý, obratný a odvážný při chytání míče a při střelbě zejména v pádu nebo v letu.“

Při teoretickém rozboru herních systému jsme se setkali se systémy, kde se vyskytuje hráčská pozice postmana. Ten by se dal považovat za vysunutého pivota, který své herní úkoly plní okolo čáry volného hodu. Oproti pivotovi má poněkud odlišné funkce. Svým postavením nenutí obranu k jeho těsnému bránění a tím umožňuje rychlejší přenos hry na druhou stranu hřiště nebo při těsném obsazování spoluhráčů si s ním mohou kolegové vyměnit míč v případě, že si nemohou s někým jiným lépe přihrát. Při rozboru herních systému jsme se dobrali ke zjištění, že se v současné házené poziční a cirkulační systémy prolínají, a proto často dochází k tomu, že se pivot zapojí do kombinace tím, že vyběhne do hráčské funkce postmana, čímž umožní založit, provést a zakončit útočnou kombinaci a poté se vrátí zpět do postavení u čáry brankoviště. Herní funkce postmana se využívá především při obranách s těsným bráněním jednoho nebo

více spoluhráčů buď při vysunuté zónové obraně, nebo při kombinovaných obranných systémech.

Pivot používá pro naplnění svých cílů a úkolů pestrou škálu střelby. Nejčastěji se jedná o střelbu jednoruč vrchem v pádu, jednoruč vrchem v náskoku. V situacích, kdy jsou pivoti těsně a tvrdě bránění a jsou v postavení zády k brance soupeře, přidávají k výše jmenovaným druhům střelby ještě obrátku, která je dalším způsobem jejich uvolnění, obvykle ji ale provádí s držením míče. Tyto druhy střelby kladou vysoké nároky i na technickou vybavenost pivotu. Protože se provádí při těsném bránění, míč se chytá do jedné ruky a po chycení se provádí uvolnění na levou nebo pravou stranu nebo dochází k samotné střelbě. Do obrátky může využít až tři kroků, které mu častokrát zaručí dostatek prostoru pro střelbu. Dalším druhem střelby je střelba v letu nad brankovištěm nebo střelba odbitím míče do branky. Z vlastní zkušenosti z jiných mistrovství víme, že se také objevují spodní střelba jednoruč vzad neboli zadovka nebo střelba jednoruč vzad mezi nohama, které jsou v současné házené už jen zřídka používanými druhy střelby. Vhodné jsou především při zakončení zády k brance, kdy nemá pivot možnost se otočit a v tísní. Všechny tyto druhy střelby jsou velice náročné na intersvalovou koordinaci a koordinaci pohybů těla a jeho částí. Moderní házená požaduje, aby byly všechny činnosti prováděny s maximální přesností a nejvyšší rychlostí a to především kvůli omezenému prostoru a časové tísní, které vznikají u brankoviště v obležení několika obránců.

Z Mistrovství Evropy v házené dorostenců v roce 2004 ze Srbska a Černé Hory vytvořil Valdevit (2004) kvalitativní analýzu turnaje, ve které mimo jiné vysvětluje situace s častým využitím cirkulačního útočného systému s jedním stálým a jedním vbíhajícím pivotem, kdy vbíhajícím hráčem bylo buď křídlo, nebo spojka, která ze své strany vběhla do pivota na druhou stranu a vzniklo široké postavení pivotů. Popisovaný systém byl na daném mistrovství velice úspěšný. Při hře v oslabení byla dominantní hra bez pivota, která ovšem znamenala to, že útočná hra ztrácela hloubku. To se snažila družstva vykompenzovat přečíslením obranné formace na jedné straně brankoviště.

Visnapuu (2006) ve své kvalitativní analýze z Mistrovství Evropy stejné věkové kategorie z Estonska popisuje situace, kdy někteří z pivotů byli schopni chytit míč a vstřelit branku i ve velice krkolomných pozicích. Ve své práci jmenuje pivota španělské reprezentace A. Figuerase Trejo, který tyto složité činnosti zvládal nejlépe a hra Španělska byla celkově zaměřena na častou a úspěšnou spolupráci všech hráčů s pivotem. Ostatní družstva na stejném mistrovství praktikovala přístup, že pivoti pracovali především pro své spojky, které díky nim měly významně zjednodušenou a ulehčenou hru a měly možnost se maximálně soustředit na své činnosti, především střelbu ze střední a velké vzdálenosti. Při početní nevýhodě družstva shodně preferovala hru bez pivota stejně tak jako na minulém ME v Srbsku a Černé Hoře.

V naší práci se budeme zabývat především správným chytáním jednou rukou, protože je jedním z hlavních ukazatelů vysoké technické vyspělosti. Pestrá škála střelby je dalším z ukazatelů dobré připravenosti pivota. Moderní hráč v pivotu potřebuje být rychlý a obratný, aby dokázal překonat obranu soupeře. Procentuální úspěšností střelby pivota by se měla dostat nad hranici 70 %. Tato hodnota se vyskytuje na všech mistrovstvích Evropy, a proto by se i v Brně měla úspěšnost střelby pohybovat okolo 70 %. Zajímavé také je, že se v oslabení na předchozích ME do 18 let využívala hra bez pivota.

4 METODICKÁ ČÁST PRÁCE

Naše práce je založená na sběru různorodých dat během Mistrovství Evropy v házené mužů do 18 let v Brně 2008. Každé utkání bylo sledováno několika pozorovateli, kteří zaznamenávali odlišná data pro různé účely. Na podobných akcích celoevropského nebo celosvětového formátu je povinností pořadatele poskytnout všem trenérům a družstvům záznam všech odehraných utkání, aby bylo možné vyhodnotit herní výkon vlastního týmu během předchozího utkání a také sledovat herní projev a taktiku soupeřů. Díky záznamu utkání může trenér připravit změnu způsobu hry pro další utkání, ukázat hráčům chyby, kterých by se v dalším utkání měli vyvarovat a také vyzdvihnout povedené akce, které by alespoň stejným způsobem měli provádět i v dalších utkáních. Na ME do 18 let v Brně byla v obou halách zajištěna kamera s obsluhou, která bezprostředně po odehraném utkání vypálila záznam na DVD a poskytla jej trenérům. Po skončení turnaje jsme požádali pořadatele o jednu kopii každého utkání pro naši bakalářskou práci zabývající se analýzou herního výkonu pivotů. Pořadatelský tým nám vyhověl a tímto bych jim chtěl ještě jednou poděkovat. DVD, které nám poskytli, nám umožnila nespolehat se pouze na kvantitativní data, ale měli jsme možnost si po turnaji každé utkání ještě několikrát přehrát a provést kvalitativní hodnocení jednotlivých pivotů. Hlavním zdrojem kvantitativních dat byl program vyvinutý Evropskou házenkářskou federací EHF pro vrcholové akce této federace, kterými jsou mistrovství Evropy mužů, žen, mužů do 20 a 18 let, žen do 17 a 19 let.

Při analýze budeme kombinovat různé výzkumné metody. Této kombinaci výzkumných metod se v metodologii říká smíšený výzkum. Převážná většina bakalářské práce se bude zabývat kvalitativními daty, která budeme získávat pozorováním utkání na ME v Brně a následném opakovaném pozorování utkání na DVD. Jančálek (1974) vysvětluje opakované pozorování, kterému se také říká zpětná observace, jako činnost, kdy má pozorovatel možnost znovu se podívat na záznam utkání. To nám umožnili členové organizačního týmu, kteří poskytli již dříve zmiňovaná DVD se záznamy jednotlivých utkání.

4.1 Kvantitativní šetření

Kvantitativní výzkum je podle Hendla (1999) založen na analýze dat pomocí statistických procedur s cílem zjistit, jestli je daná teorie platná. Hendl (1999) také dále popisuje, že nedochází ke konfliktu mezi kvantitativními a kvalitativními metodami a daty. Program HandBall Stat se stal hlavní pomůckou pro naše kvantitativní hodnocení Mistrovství Evropy do 18 let v házené mužů v Brně 2008. Poskytl nám velké množství oficiálních statistických dat, které jsme mohli využít ve výsledcích práce. Brněnskému mistrovství předcházelo seznámení se s programem na turnaji reprezentačních družstev žen O štít města Chebu 2008. Pod vedením a dohledem pana Tomasz Szydłowského z Polska jsme s mými kolegy prošli školením, jak ovládat, správně vyhodnocovat a zapisovat události na hřišti. Každé utkání sledovaly dvě dvojice statistiků, kteří měli k dispozici dva počítače propojené tak, aby souhlasily časoměry v obou počítačích. Čas vždy spouštěla pouze jedna dvojice, protože ve druhém počítači se čas zobrazoval automaticky. Synchronizace času umožňovala srovnání záznamů každé dvojice. Na úvod bylo nezbytně nutné sjednotit se v zapisování jednotlivých událostí v utkání a důraz byl především kladen na sporné situace, jako jsou průnik 1 na 1, zaznamenání asistence nebo zisk odraženého míče po vlastní střele. Záznam všech těchto možností umožňuje program HandBall Stat. Na závěr přípravného turnaje byl kladen důraz na souhru jednotlivých dvojic, neboť jedno družstvo bylo sledováno vždy dvěma pozorovateli. Jeden z nich zaznamenával zjištěná data do počítačového programu a druhý sledoval děj utkání během zaznamenávání dat do programu. Tento postup byl nezbytný z toho důvodu, že zápis nezdařené střely trvá okolo 2 vteřin a mezi tím se mohlo na hřišti stát mnoho událost, které bylo také nutné zapsat, aby byla statistika věrohodná. Častokrát se stalo, že proběhly i tři další události v rozmezí 5 vteřin a všechny musely být ve správném pořadí zapamatovány a zaznamenány do počítače. Právě kvůli tomu zde byl druhý z dvojice, aby si zapamatoval události probíhající během zapisování do programu a neustále sledoval další průběh utkání, aby nebyla vynechána jediná situace, ten musel navíc sledovat i střídání hráčů z útoku do obrany a opačně. Ať byl zapisující seberychlejší, stejně musel mít k ruce druhého, aby mu pomáhal vše zaznamenat,

protože program vyžadoval mnoho informací. Vůbec nejvíce jich bylo potřeba pro záznam dosažené branky. V prvním kroku se vybral hráč, který branky dosáhl, v dalším kroku se označila možnost, že byla vstřelena branka, typ útoku, který vedl k brance. U typu útoku bylo možné vybrat postupný útok, rychlý útok, rychlé rozehrání po obdržené brance, překonání soupeře 1 : 1 a branka dosažená v letu nad brankovištěm. Po výběru typu útoku se určovala vzdálenost nebo místo, odkud hráč střílel a dala se zvolit vzdálenost 6 a 9 metrů a střelba z křídla a dalším krokem se určovala strana. U střelby ze 6 a 9 metrů bylo možné vybrat levou, střední a pravou stranu a u křídel pouze levou a pravou stranu. Tím bylo zajištěno pokrytí celého prostoru hřiště. Nestalo se nám ani jednou, že by hráč docílil branky z prostoru, který nebyl ve výběru. Během turnaje se asi dvakrát podařilo vstřelit branku brankáři, ale tuto možnost jsme vždy zahrnuli pod branku z rychlého útoku, což zcela odpovídá teorii. Na závěr zaznamenání branky se zapsala asistence, pokud byla a do obdélníku rozděleného na 9 menších obdélníků se označilo, do které části branky dopadl míč. To umožnilo při vyhodnocování jasně označit, kterou část branky střelci nejčastěji využívali k dosahování branek. Střela vedle a střela chycená brankářem měly podobný způsob záznamu s tím, že byl odlišný druhý krok, kdy se ze seznamu vybrala možnost střela vedle nebo střela chycená brankářem. Střela chycená brankářem neříkala jen to, že hráč nedosáhnul branky, ale stejný záznam určoval i počet zásahů soupeřova brankáře. Dále se určila vzdálenost a strana, ze které se střílelo. Přihrávka a umístění míče do branky v těchto případech nemělo smysl zaznamenávat, v úvahu přicházela pouze možnost, že by trenér chtěl mít celkový přehled o střelbě soupeře. Tuto možnost ale program HandBall Stat nepřipouští. Častým problémem pro nás bylo střídání, kdy program umožňoval pouze výměnu hráče za hráče a někdy to byl velký problém, protože oba pozorovatelé měli hodně práce se zapisováním střelby a nestihli už sledovat, který hráč opustil hřiště. Tento problém jsme řešili tak, že jsme střídání zaznamenávali až jako poslední.

Kromě počtu dosažených branek, zásahů brankářů a střel mimo branku jsme zaznamenávali získané a ztracené míče, obranné bloky, zblokované střely, fauly a vybojované sedmimetrové hody. Počet vybojovaných 7 metrových hodů je pro nás zajímavým ukazatelem úspěšnosti pivota. Může nám říkat dvě skutečnosti o jeho

hře. V prvním případě byl pivot schopen se i za velice těžké situace uvolnit do střelecké příležitosti při těsném bránění, ale nepodařilo se mu úspěšně zakončit, protože byl po celou dobu tvrdě bráněn a bylo mu nedovoleným způsobem znemožněno vystřelit na branku, aniž by obrana vstoupila do brankoviště. V druhém případě byl soupeřovou obranou bráněn v brankovišti, což je v rozporu s pravidly házené a za porušení pravidla následoval trest v podobě 7 metrového hodu. Zásahu na vybojovaném hodu nesl právě pivot, který přinutil svým postavením a pohybem obranu ke vstupu do brankoviště a ta mu znemožnila přímo a úspěšně ohrozit branku soupeře.

Kvantitativní data bude tedy používat pro určení nejlepších pivotů turnaje. Hlavními kritérii bude počet vstřelených branek, úspěšnost střelby a získané 7 metrové hody. Analýza a vyhodnocení dat nám poskytnou přesné pořadí nejlepších pivotů na ME do 18 let v Brně. Rozhodli jsme se zvolit tuto metodu, protože nám poskytne jasné pořadí střelců ve funkci pivota. Někdy je ale nutné kvantitativní data doplnit subjektivním hodnocením výkonu pomocí kvalitativních dat, které získáme pozorováním záznamů utkání z mistrovství Evropy.

4.2 Kvalitativní šetření

Hendl (1999) považuje za kvalitativní šetření výzkum, jehož výstupem nejsou kvantitativní neboli číselná data a k výsledkům se nedochází pomocí statistických dat, ale jeho výstupy jsou explorační nebo popis daného jevu. Proces kvalitativního výzkumu by měl vést k popisu a vysvětlení podrobných informací o daném jevu, které zachycují složitost každodenního života. To vše se uskutečňuje v přirozených podmínkách. Tento výzkum může vysvětlovat vztahy, procesy a situace, které se dějí mezi lidmi. V našem případě se bude jednat o vztahy mezi pivoty a jejich spoluhráči. Dochází k analýze dat, která mohou hloubkově vysvětlit daný problém. Unikátní je také možná změna výzkumných otázek během analýzy a zpracování dat, proto se mu také někdy říká pružný výzkum. V

kvalitativním šetření se zatím využívají pouze málo standardizované metody sběru dat a přesné metody si určuje výzkumník sám podle toho, jaké jsou jeho možnosti sledování a sběru dat, může si dokonce přizpůsobit metody podle potřeby svého výzkumu. Tyto skutečnosti se ale na závěr projevují ve značné subjektivnosti kvalitativního výzkumu.

Hendl (2005) dále vysvětluje, že se data získávají z přepisů poznámek z pozorování, rozhovorů, audio a videozáznamů, osobních komentářů, deníků a úředních dokumentů. Výzkumník se snaží o správné pochopení jednání jedinců nebo skupiny lidí ve specifických, ale přirozených situacích a podmínkách a nesnaží se ze získaných dat sestavit skládku, ale cíle jeho práce dostávají své obrysy až během zpracování a vyhodnocování dat. Snažíme se o nevynechání žádné podstatné skutečnosti, která by mohla ještě lépe doplnit a zpřesnit výsledky výzkumné práce. Kvalitativní šetření se také hodí pro menší specifickou skupinu jedinců, čímž je tento typ šetření velice vhodný pro naši práci, kdy se sledují hlavně pivoti a sekundárně také jejich vztahy ke zbylým hráčům družstva.

Zvolili jsme si výzkumnou metodu neparticipačního pozorování, kterou Hendl (1999) vysvětluje jako metodu, která zmenšuje nebo zcela vylučuje kontakt s pozorovanými jedinci a tím nejsou ovlivněny výsledky práce, protože pozorovatel nepříjde téměř do kontaktu s pozorovanými jedinci. Stali se z nás úplní pozorovatelé, kteří podle Hendla (2005) neovlivňují nijak chování členů sledované skupiny, což je považováno za jednu z hlavních výhod této metody. V našem případě nedocházelo k žádnému kontaktu s hráči, protože pozorovací stanoviště bylo umístěno na vyvýšeném balkóně, odkud jsme měli skvělý přehled o všech hráčích na hřišti. Od počátku se jednalo o nesystematické pozorování, protože jsme neměli připraveny předpisy, do kterých bychom si zaznamenávali již zpracovaná data. Psali jsme si pouze poznámky o jednotlivých hráčích, které jsme po turnaji s pomocí DVD rozšiřovali o další, doplňující informace do již připravených předpisů.

Videozáznamy ze všech utkání se nám podařilo získat díky skvělé komunikaci a ochotě pořadatelů, kteří nám v tomto ohledu maximálně vyhověli a za to jim patří velký dík. Jejich ochota nám velice pomohla pro přesnější zpracování výsledků

této práce. Naskytla se nám možnost se na všechna utkání ještě alespoň jednou podívat a lépe zanalyzovat všechny sporné momenty, které jsme při statistice nestihli správně vyhodnotit. Nejednoznačných situací se vyskytlo velké množství, musíme přiznat, že část herních kombinací jsme si nemohli zapamatovat díky značné složitosti a jedinou šancí pro nás bylo podívat se na ně ještě jednou prostřednictvím získaných DVD. Častokrát jsme ve velké rychlosti neměli šanci rozlišit, zda se do kombinace zapojil pivot nebo nehrál pro celou kombinaci významnou roli. Tyto problémy jsme řešili také až po turnaji, kdy jsme si mohli záznam zastavit a několikrát přehrát pro lepší určení, zda se pivot zapojil nebo ne.

Při kvalitativní analýze hry pivotů na ME dorostenců do 18 let jsme se soustředili na zjištění technické vyspělost hráčů a nejvyužívanějších technik chytání míče, uvolnění bez míče a s ním, střelby a zapojení do kombinace týmu. Posledně jmenovaný jev bude pravděpodobně do značné míry záviset na celkovém pojetí hry družstva, významnou roli zde možná bude hrát sám pivot a jeho kvality. Zkušený trenér bude jistě využívat ve hře družstva dobře technicky a fyzicky vybaveného pivot, na druhou stranu tým s horším nebo špatným pivotem bude hledat cestu k brance soupeře jiným způsobem než právě přes něj.

4.3 Výběr jedinců pro pozorování

Výběr jedinců pro naši práci neprobíhal náhodným výběrem. Pro celkovou analýzu hry pivotů jsme využili pozorování vše pivotů při různých utkáních, aby alespoň částečně byla zajištěna platnost a objektivnost zjištěných dat. V pozdějším stádiu práce jsme se zaměřili na lepší pivoty, kteří logicky hráli za úspěšnější družstva, abychom lépe poukázali na trendy aktuálně nejlepší pivotů v kategorii dorostenců do 18 let. Z toho důvodu jsme ve finální části práce a pozorování zúžili počet sledovaných na nejlepších 10 střelců ve funkci pivota.

5 VÝSLEDKY PRÁCE

5.1 Obecná analýza hry pivotů

Mistrovství Evropy v házené dorostenců do 18 let v Brně nás nenechalo na pochybách, že se do Brna přijela hrát kvalitní házená z nejlepších zemí v Evropě. Výkony jednotlivých mladých hráčů se blížily i výkonům mužů. Během mistrovství se ukázala systematická práce v některých házenkářských svazech jednotlivých zúčastněných států. Nejlépe je na tom reprezentace Německa, která už v této kategorii pracuje s hráči tak, aby mohli bez větších problémů přejít do starších kategorií a hrát za ně, protože se v obou kategoriích trénuje podobná struktura hry. To je zásluha právě trenérů mládeže a vedení svazu. U všech družstev do přibližně 8. místa bylo jasně patrné, že jsou hráči začlenění do systematické koncepce výchovy nových hráčů pro mužské reprezentace. V té dochází k nacvičování podobných nebo stejných herních systémů, herních činností jednotlivce i herních kombinací. Není se tedy čemu divit, že se reprezentace Německa stala mistry Evropy dorostenců do 18 let. Nutno podotknout, že i ostatní týmy na medailových pozicích nesly stejné znaky jako německá reprezentace. Do této skupiny patřila i reprezentaci Islandu, která zakončila působení v turnaji na 4. místě.

Na úvod bychom rádi poznamenali, že hra pivotů byla dost závislá na hře celého družstva. Během turnaje jsme zjistili několik zajímavých rozdílů. Nejvíce byli pivoti zapojeni do hry nejlepších družstev a byli zároveň homogenní součástí jejich hry. Jednalo se hlavně o týmy Německa a Dánska. Spolupráce především spojek s pivoty se odehrávala téměř každý druhý útok a pivoti pro své spojky odváděli kvalitní a důležitou práci v podobě odpoutávání pozornosti obránců od pohybu spojek a sami při tom obdrželi spoustu tvrdých ran a úderů. To je také jeden z našich hlavních poznatků ohledně spolupráce pivotů s ostatními spoluhráči. Odolnost hráčů ve funkci pivota byla obrovská, nebojí se jediného kontaktu s protihráčem a do všech herních situací jdou s plným nasazením. Snaha obrany zastavit střílejícího pivota velmi často končila faulem, který byl rozhodčím progresivně trestán 2 minutovým vyloučením a často i 7 metrovým hodem a pro

pivota bolestivou grimasou ve tváři. Ukázalo se, že i mladí hráči dokážou být i velice tvrdí a jsou schopni potlačit bolest, která je často svazovala. Na druhé straně byla družstva, která měla pivota pouze na to, že jim ostatní hráči mohli přihrát míč ve chvíli, kdy sami byli v tísní a neměli jinou možnost. Pivot tedy nebyl plně začleněn do hry družstva a to se významně promítlo na celkové hře družstva tím, že ostatní hráči měli méně prostoru pro své herní činnosti. Tento model předváděly reprezentace Finska, Slovenska, částečně Ruska a Maďarska.

Další skutečnost, která nás zaujala, byla rychlost a obratnost, kterou hráči v prostoru pivota předváděli. Všechny akce probíhaly viditelně v maximální možné rychlosti, což se často promítlo do výsledku akce, kdy pivot buď správně nechytil míč, nebo došlo k technické chybě v podobě hry nohou nebo přerušovaným driblinkem. I když se chyba občas vyskytla, všechny akce měly svou krásu v rychlosti a přesnosti provedení. Ve chvíli, kdy se k rychlosti přidá ještě správná míra obratnosti a koordinace pohybu, vzniká pro diváka krásná podívaná, kterou nám perfektně předváděl dánský pivot D. Beck-Hansen, který v každém utkání ukazoval pestrou škálu prvků moderní házené, kterou pivoti využívají při své hře. Díky svým výkonům byl po právu vyhlášen nejlepším pivotem mistrovství.

Velká část pivotů disponovala dovednostmi chytání míče do jedné ruky. Ta se jim hodila především při těsném bránění u čáry brankoviště, které je pro hru pivota tak typické. Chytání míče jednou rukou je obtížná činnost. Podle Zaťkové (1995) si chytání míče do jedné ruky mohou dovolit pouze vyspělí hráči, kteří mají navíc velké dlaně a dlouhé prsty, což jim umožní správné zpracování letícího míče. Při této činnosti musí hráč stále sledovat míč a čekat přihrávku ze všech směrů, dokonce i pod nohama bránícího soupeře a při tom je nutné si druhou rukou hlídat soupeře za sebou. Ten ho často drží za tuto ruku a v té chvíli se ukazuje dokonalé technické zvládnutí této činnosti jako rozhodující prvek úspěchu celé akce. Je jasné, že fakticky není možné chytnout každou přihrávku, ale u slabší části pivotů byl problém zpracovat i jednoduché míče při volnějším bránění. Podle našeho názoru je právě chytání a zpracování míče klíčovou dovedností pro hru pivota společně

se schopností udržet obránce za sebou, aby přihrávající spoluhráč věděl, kam může svou přihrávku vyslat.

Hlavním útočným systémem všech družstev byl poziční útočný systém s jedním pivotem, který se u družstva Dánska a Srbska variabilně přeměňoval na systém s jedním postmanem, který se po přihrávce měnil na cirkulační útočný systém s vbíhajícím pivotem a po vběhnutí do obranné linie se hra družstva vrátila do původní podoby systému a jedním pivotem. Všechna utkání dánské reprezentace začínala kombinací založenou na změně pozičního a cirkulačního útočného systému s vbíhajícím pivotem, na kterého po vběhnutí směřovala přihrávka od střední spojky. Ačkoli opravdu každé utkání začínalo touto herní kombinací levé, střední spojky a pivota, žádný ze soupeřů nezabránil Dánům v dosažení relativně snadné branky. O této kombinaci se ještě budeme zmiňovat u dánského pivota D. Beck-Hansena. Stejná kombinace se ještě znovu objevovala během utkání s podobným výsledkem. Srbský hráč M. Mazič prováděl při každé kombinaci téměř shodnou akci jako tým Dánska s tím rozdílem, že po přihrávce na spojku nevběhnul do obranné formace, ale postavil clonu ve vzdálenosti 7 – 8 metrů, aby spojka, které přihrál, mohla relativně v klidu střílet. V drtivé většině případů si pro kombinaci vybíral nejlépe střílejícího hráče Srbska a druhého nejlepšího střelce turnaje D. Beocanina.

Zajímavou herní variantu předvádělo družstvo Německa v době, kdy se pro něj utkání nevyvíjelo podle představ. Popisovaná situace nestala ve 40. utkání turnaje v osmifinálové skupině, kdy se na hřišti odehrávala nesmírně vyrovnaná házenkářská bitva o důležité body, které zajišťovaly postup do semifinále. Španělsko skvěle obsazovalo a bránilo německé střelce z dálky, především S. Fatha, nejlepšího útočníka mistrovství a F. Königa, kteří se nemohli patřičně prosadit přes aktivní obranu. Za stavu 9:4 pro reprezentaci Španělska ve 20. minutě utkání se německý trenér rozhodnul změnit poziční útočný systém s jedním pivotem na systém se dvěma pivoty. Změna útočného systému přinesla požadovaný efekt, aktivní obrana se musela více stáhnout k čáře brankoviště a nestíhala přistupovat ke střelcům Německa do takové míry jako doposud, ti se začali více prosazovat z dálky. Obrana se pokoušela pokračovat v dosavadní hře,

ale v té chvíli se dostali ke slovu němečtí pivoti, kteří s přehledem využili vysunuté obrany ke srovnání stavu utkání a zároveň donutili obranu se vrátit zpět k čáře brankoviště. Ve 33. minutě utkání se na světelné tabuli objevil nerozhodný výsledek 13:13 a německá reprezentace pokračovala ve hře úspěšného útočného systému se dvěma pivoty až do konce utkání, tedy celých 40 minut čistého času. Konečný výsledek 23:24 rozhodnul o postupu Německa do semifinále Mistrovství Evropy v Brně 2008 a je nesporné, že tento výsledek zařídili právě pivoti svou činností na čáře brankoviště. Podle našeho názoru byla dvojice pivotů H. Pekeler a A. Becker nejlepší a nejvyrovnanější dvojicí ze všech družstev na Mistrovství Evropy v házené dorostenců do 18 let v Brně. V oslabení hrála všechna družstva bez pivota nebo ojediněle systém s vbíhajícím pivotem. Tento trend se shoduje s předchozími mistrovstvími Evropy stejné věkové kategorie. Toto tvrzení je podloženo pracemi Valdevit, Ivič, Maleševič (2004) a Visnapuu (2006).

Pozorováním vybraných utkání jsme také dosáhli zjištění, že zaujímání útočného postavení pivota u čáry brankoviště soupeře nebylo stále uprostřed vymezené zóny na středu brankoviště mezi třetím a čtvrtým obráncem, ale často bylo útočné postavení zaujímano více na straně mezi druhým a třetím resp. mezi čtvrtým a pátým obráncem. Většina hráčů využívala vymezený prostor v celé jeho šířce a tím kladně přispívala ke správnému roztahování obranné formace do stran. Přibližně 30 % akcí se uskutečnilo na krajích vymezené zóny pro hru pivotů, což jsme mohli skvěle vyčíst z nákresu brankoviště, který vygeneroval program Hand Ball Stat na základě statisticky zpracovaných dat z jednotlivých utkání a umožnil nám vyhodnotit již zmiňované procento akcí zakončených z krajních prostor vymezeného území.

5.2 Analýza hry jednotlivých pivotů

V druhé části výsledků bakalářské práce jsme se zaměřili na rozbor hry jednotlivých pivotů. Vybrali jsme deset nejlepších pivotů podle počtu dosažených branek během Mistrovství Evropy v házené dorostenců do 18 let v Brně 2008.

Vůbec nejlepším střelcem z prostoru pivota se stal hráč Bosny a Hercegoviny s číslem 8 S. Burič, který za 7 utkání mistrovství vsítil 23 branek z prostoru pivota a dalších 12 z ostatních herních situací zastoupených rychlým rozehráním po obdržené brance nebo rychlým útokem (viz tabulka 1). To vše dokázal přibližně za 130 minut z celkových 420, které strávil na hrací ploše. Hra celého družstva byla založena právě na kvalitách tohoto hráče, které byly znásobeny dovednostmi jeho bratra v brance Bosny. Oba podávali po celý turnaj stabilní a kvalitní výkony. Technická vyspělost, schopnosti a dovednosti S. Buriče snesly i přísné srovnání s pivoty z nejlepších týmu mistrovství. Jeho hlavní předností byl skvělý výběr místa, rychlé odpoutání se od obránce a zpracování i velice těžkých přihrávek jednou rukou. Soupeřovy obrany si jeho kvalit brzo všimly, ale svůj potenciál dokázal využít i při velice těsném bránění, které obvykle trvalo až do chvíle, kdy míč opustil jeho ruku. Velmi zřídka se mu nepodařilo dosáhnout branky, a když přeci jen dokázal zasáhnout brankář soupeře, rozhodčí správně posoudili situaci na hřišti, kdy mu bylo v rozporu s pravidly zamezeno střelbě a odpískali 7 metrový hod. Nejlepší individuální výsledky vyvrcholily v posledním utkání s Maďarskem, kdy si udržel 100 % úspěšnost střelby při 8 vstřelených brankách. Musíme doplnit, že mu maďarská obrana svou nepečlivou hrou, kdy si špatně předávala hráče a nekoordinovaně přistupovala k hráčům druhé řady, umožnila docílit takto vysoké úspěšnosti střelby. Stejný průběh mělo i utkání v základní skupině shodně s Maďarskem s tím rozdílem, že vstřelil „pouze“ 5 branek. Při pohledu do statistických rozborů také zjistíme, že se S. Burič výrazně prosazoval proti reprezentacím, které se umístily až v druhé polovině konečné tabulky, oproti tomu německé a švédské těsné a pečlivé obrany dokázaly jeho schopnosti výrazně eliminovat a to se projevilo na výsledku utkání i osobních statistikách. Jeho kvality a nejčastější typ uvolnění ukazuje akce 1 v příloze 2, při které si za obranou zpracuje míč a při střelbě je mu nedovoleným způsobem zamezeno střelby a i

přes nedovolený zákrok se mu podařilo dosáhnout branky. V tabulce 1 jsme tučně vyznačili hodnoty, které se týkají výhradně střelby z pivota a v položce ostatní branky jsou zahrnuty jak střely z křídla, v letu nad brankovištěm, rychlého rozehrání po gólu, tak i střely a branky z rychlého útoku. Poslední položkou jsou střely, kterým soupeř zamezil nedovoleným způsobem a následoval 7 metrový hod. Tuto hodnotu uvádíme proto, že částečně vypovídá o aktivitě a úspěšnosti pivota.

Tabulka 1 - S. Burič

Jméno	Branky z pivota	Střely z pivota	Úspěšnost z pivota	Ostatní branky	Ostatní střely	Získané 7 m hody
S. Burič	23	27	85,2 %	12	14	10

Druhým hráčem, na kterého jsme se podrobněji zaměřili, byl pivot Dánska s číslem 5 D. Beck-Hansen, kterého vedení mistrovství po právu vyhlásilo nejlepším pivotem celého turnaje. Ačkoli branku soupeře úspěšně zasáhl pouze 15 krát, všechny tyto střely byly z těžkých pozic a prokázal při nich ty nejvyšší technické dovednosti prováděné v maximální rychlosti a ohromnou přesností (více informací v tabulce 2). Své góly dával ve chvílích, kdy se jeho spoluhráčům nedařilo dávat branky a bylo potřeba, aby se trefil někdo jiný. K vyhlášení nejlepším pivotem turnaje přispěly nejen jeho individuální výsledky, ale týmová práce, kdy se s maximálním nasazením snažil držet obranu soupeře zasunutou na čáře brankoviště, aby jeho spojky měly prostor pro účinnou střelbu. Dovolil bych si tvrdit, že jednou z nejdůležitějších činností pivota je práce pro spoluhráče a to byl pravděpodobně důvod, proč S. Burič nebyl vyhlášen nejlepším pivotem a byl zvolen dánský pivot, který svůj vlastní úspěch dokázal vyměnit za úspěch svých spoluhráčů. Nebyl pro něj problém jít do střetu s protihráčem i za cenu zranění, které během turnaje přišlo. Ani zranění v podobě tržné rány na hlavě ho nezastavilo v podávání stoprocentních výkonů. Bylo patrné, že není hlavním

střeleckým tahounem družstva, ale jeho úkolem bylo umožnit svým spojkám volnou střelbu ze střední vzdálenosti. Jako ukázkou skvělé technické vybavenosti Beck-Hansena jsme do přílohy číslo 2 zařadili akci 2, kde chytá míč zády k brance a obránce mu nedovolí se otočit, proto volí střelu jednoruč vzad tzv. „zadovku“. Střela sice neskončila brankou, ale do naší práce ji zařazujeme jako ukázkou vysoké technické vyspělosti a pestrosti střelby některých hráčů. Jelikož byl tento hráč vyhlášen nejlepším pivotem, přidáváme ještě jednu povedenou akci s číslem 3, kde se dánskému týmu v oslabení podařilo přečíslit švédskou přesilu a dohrát celou akci do pivota, který souhru zakončil uvolněním s využitím obrátky na stranu střelecké ruky a krásnou technickou střelou o zem mimo dosah brankáře vstřelil důležitou branku v utkání o postup do finále turnaje.

Tabulka 2 - D. Beck-Hansen

Jméno	Branky z pivota	Střely z pivota	Úspěšnost z pivota	Ostatní branky	Ostatní střely	Získané 7 m hody
D. Beck-Hansen	14	19	73,7 %	8	10	3

Třetím nejúspěšnějším pivotem podle počtu vstřelených branek se stal Francouz V. Aman s číslem 6, pivot s menší postavou, ale s o to větší dávkou bojovnosti. Při srovnání herních dovedností a techniky na to byl o něco hůře než předchozí dva, ale tyto nedostatky doháněl právě obrovskou bojovností. Nižší technickou úrovní rozhodně nemyslíme, že by nechytí těžší přihrávku do jedné ruky nebo neprovedl rychlé odpoutání od obránce, ale občas prováděl své činnosti nižší rychlostí, než by bylo třeba a obrana ho stihla zastavit za cenu volného hodu. Francouzská reprezentace se snažila vysoké procento útoků zakončovat přihrávkou do pivota, ale tento záměr jim byl občas znemožněn buď zachycením přihrávky obranou, nebo faulem a rozehrávkou volného hodu. Rádi bychom vyzdvihli dovednost V. Amana udržet si bránícího hráče za svými zády. I proto se

mu povedlo nastřílet 20 branek z 23 střeleckých pokusů a vůbec nejlepšího výsledku dosáhnul v posledním utkání o 7. místo, kdy vstřelil 7 branek z 10 pokusů (viz tabulka 3). Na ukázkou přidáváme situaci, kdy si dokázal zpracovat přihrávku jednou rukou mezi třemi obránci a dát branku. Tato akce má na přiloženém DVD číslo 4.

Tabulka 3 - V. Aman

Jméno	Branky z pivota	Střely z pivota	Úspěšnost z pivota	Ostatní branky	Ostatní střely	Získané 7 m hody
V. Aman	20	23	87 %	2	5	5

Se shodným počtem 19 branek zakončili turnaj dva pivoti. Nor T. Merg, číslo 8 a Islandčan H. O. Heimsson s číslem 5. Norský hráč je svými tělesnými dispozicemi podobným typem hráče jako V. Aman, technická úroveň a hlavně rychlost provádění herních činností byly o poznání vyšší. Největší předností T. Merga bylo bezpochyby skvělé zpracování míče, které bez problému sneslo srovnání s chytáním míče nejlepšího pivota mistrovství Becka-Hansena. Přesné hodnoty nalezneme v tabulce 4. Svou hrou značně podporoval svou levou spojku, které stavěl čelní clony, aby levá spojka J.Hippe měl možnost relativně v klidu vystřelit ze střední vzdálenosti. Jako důkaz předchozích tvrzení jsme vybrali jednu z mnoha povedených kombinací T. Merga, která sice neskončila brankou, ale v jejím průběhu zapojil všechny činnosti, které moderní pivot musí zvládat. Za povšimnutí stojí především zpracování míče nestřeleckou rukou, rychlé uvolnění obrátkou na stranu nestřelecké ruky a předání míče z nestřelecké levé ruky do pravé. Popisovaná akce má číslo 5.

Tabulka 4 - T. Merg

Jméno	Branky z pivota	Střely z pivota	Úspěšnost z pivota	Ostatní branky	Ostatní střely	Získané 7 m hody
T. Merg	19	26	73,1 %	4	5	4

H. O. Heimsson byl pro nás při vyhodnocení statistické analýzy překvapením. Z poznámek získaných pozorováním tohoto hráče nám zbyly vesměs negativní záznamy. Oproti ostatním pivotům měl značné problémy se zpracováním míče do jedné ruky a stávalo se, že vypadnutí míče z ruky byl důvod, který přerušil akci islandské reprezentace a v lepším případě skončila snaha všech hráčů rozehráváním volného hodu. Mohlo to být způsobeno zaměřením hry Islandu na levou a střední spojku, které byly hlavní střeleckou silou družstva. I přes kritiku, kterou jsme na tohoto hráče napsali, měl H. O. Heimsson své kvality a jeho povedené akce byly srovnatelné s těmi lepšími a i díky tomu dosáhnul takového množství branek (viz tabulka 5). Ukázkovou kombinaci založenou na přihrávce mezi obránce nalezneme v příloze jako akci číslo 6. Kombinace, při které pivot postavil clonu a uvolnil se do střelecké pozice, má číslo 7.

Tabulka 5 - H. O. Heimsson

Jméno	Branky z pivota	Střely z pivota	Úspěšnost z pivota	Ostatní branky	Ostatní střely	Získané 7 m hody
H. O. Heimsson	19	27	70,4 %	2	3	5

Do desítky nejlepší střelců se dostal i jeden z dvojice německých pivotů. A. Becker s číslem 4 patřil spolu s Buričem a Beck-Hansenem mezi nejlepší tři pivoty podle technické vyspělosti a byl hráčem s nejvyšší úspěšností střelby ze vzdálenosti 6 metrů (viz tabulka 6). Oba nepřesné pokusy si připsal ve finálovém utkání s Dánskem. Technika chytání především obtížných míčů do jedné ruky byla skvělá, potíže mu ale činily lehké přihrávky, se kterými měl problémy. Někdy to z pozorovatelského stanoviště vypadalo, že byl překvapen, jak snadno se k němu míč dostal a on to nečekal. Při boji o prostor mezi obránci u čáry brankoviště si počínal nekompromisně a nenechal obranu ani na chvíli oddechnout. Slabinou byla pomalejší střelba a při rychlosti, kterou střelbu prováděl, bychom očekávali, že se snaží vyčkat na pohyb brankaře, aby mohl zakončit do míst, kde brankář nebude připraven. Dlouhé čekání ale v několika případech způsobilo, že mu brankář ránu chytil nebo dokonce netrefil ani branku. Kvalita celého družstva se projevila v oslabení, kdy ostatní hráči dokázali zahrát takovou kombinaci, že se pivot objevil uprostřed brankoviště zcela sám a měl spoustu času na střelbu a přesné zakončení brankou. Vyzvednout musíme velkou stabilitu a odolnost proti tvrdé obraně. Mnoho obránců dostalo za držení za dres nebo ruky tohoto hráče žluté karty nebo dvouminutové tresty při progresivním trestání stejného přestupku. Stejně vlastnosti ho zdobily i v obranné fázi a díky tomu byl A. Becker vyhlášen nejlepším obráncem mistrovství. V části věnované obecné analýze hry pivotů jsme se již zmiňovali o utkání se Španělskem, které se pro Německo vyvíjelo nepříznivě. Špatný průběžný výsledek přiměl trenéry změnit útočný systém s jedním pivotem na systém se dvěma pivoty, který se za celý turnaj objevil na delší dobu pouze v tomto utkání, a proto jsme vybrali jednu povedenou kombinaci z utkání Španělsko – Německo, kde A. Becker odlákává obránce od středu brankoviště do kraje a H. Pekeler staví clonu, aby se následně mohl uvolnit pro míč a zakončit. Tato akce nese v příloze číslo 8 a u akce 9 se jejich role vyměnila. Obě byly zakončeny technickou střelou do horní poloviny branky. Akce 10 a 11 dokládá stabilitu a skvělé uvolnění s míčem obrátkou na stranu střelecké ruky s pestrou škálou střelby.

Tabulka 6 - A. Becker

Jméno	Branky z pivota	Střely z pivota	Úspěšnost z pivota	Ostatní branky	Ostatní střely	Získané 7 m hody
A. Becker	18	20	90 %	0	0	1

Podle našich předpokladů se do první desítky střelců z pivota dostal hráč Švédska, třetího celku mistrovství Evropy v Brně. Malý a podsaditý A. Suljevic se na mistrovství představil jako kvalitní pivot s vysokou úspěšností střelby z prostoru pivota (viz tabulka 7). Velkou předností hráče byla účinná klamavá činnost u čáry brankoviště, díky které mohl dostat přihrávku do míst, kde měl na pivota relativně dost času a mohl v klidu zamířit a vystřelit na branku. Důležitou vlastností A. Suljevice bylo sledování míče po střelbě svých spoluhráčů, díky kterému získal pro svoje družstvo spoustu míčů a některé z nich se mu podařilo znovu vystřelit a dosáhnout branky. V menší míře využíval další činnosti, které pivot využívá pro svou hru. Během celého turnaje ani jednou nepostavil clonu pro svého spoluhráče, na druhou stranu clonu sám pro sebe a následné uvolnění využíval častěji s různými výsledky. Dobrou stabilitu, clonění, zpracování míče jednou rukou, ale také přešlap čáry brankoviště předvedl v akci 12.

Tabulka 7 - A. Suljevic

Jméno	Branky z pivota	Střely z pivota	Úspěšnost z pivota	Ostatní branky	Ostatní střely	Získané 7 m hody
A. Suljevic	16	19	84,2 %	1	1	3

I hráč chorvatské reprezentace se dostal počtem vstřelených branek mezi nejlepších 10 pivotů. Na svém dresu nosil číslo 3 a jméno M. Marič. Ve všech utkání se opakoval podobný scénář, kdy každá třetí akce byla zakončena přihrávkou do pivota. Počet branek z pivota znázorňuje tabulka 8. V druhé polovině prvních poločasů už nedostával tolik kvalitních míčů od spoluhráčů a pracoval pro ně. Neměl problém chytit přihrávkou v tísni do jedné ruky, ani tvrdě zakončit kombinaci družstva. Jeho celková úspěšnost ale byla ve srovnání s ostatními pivoty nižší a už se dostal pod hranici standardní úspěšnosti střelby z prostoru pivota, které bylo dosahováno na minulých mistrovstvích Evropy této věkové kategorie. Skvěle se vyrovnával s tvrdou hrou obrany, protože chorvatská reprezentace hrála také těsnou. Ukázková akce tohoto hráče má číslo 13.

Tabulka 8 - M. Marič

Jméno	Branky z pivota	Střely z pivota	Úspěšnost z pivota	Ostatní branky	Ostatní střely	Získané 7 m hody
M. Marič	15	21	71,4 %	6	10	7

Maďarský hráč s číslem 13 Y. Benmilous se umístil jako 9. mezi pivoty. Za svůj tým odehrál větší časový úsek než druhý maďarský pivot během mistrovství Evropy a podařilo se mu vstřelit 13 branek z 20 pokusů (viz tabulka 9). Oproti předchozím hráčům byl ve všech činnostech horší a procentuální úspěšnost střelby byla nižší ve srovnání s výsledky hráčů z jiných vrcholných evropských akcí mužů. V záznamech z pozorování jsme ale i přes všechny zápory našli ukázkovou kombinaci zakončenou přihrávkou na zcela volného pivota, který akci zakončil úspěšnou střelou do branky. Ideální kombinace do pivota má číslo 14.

Tabulka 9 - Y. Benmilous

Jméno	Branky z pivota	Střely z pivota	Úspěšnost z pivota	Ostatní branky	Ostatní střely	Získané 7 m hody
Y. Benmilous	13	20	71,4 %	2	3	2

Posledním z detailně pozorovaných hráčů byl druhý norský pivot P. Rasmussen, číslo 4. Během utkání se střídal s T. Mergem a tvořili spolu vyrovnanou dvojici pivotů stejně jako Němci Pekeler s Beckerem. Musíme ale zdůraznit, že kvality P. Rasmussena byly na nižší úrovni než u dalších zde jmenovaných. Při sledování jeho herního výkonu jsme zjistili, že má mírné problémy s obrátkou u čáry brankoviště, ale na druhou stranu zase skvěle zvládal chytání odražených míčů od brankáře nebo tyček branky. Tímto způsobem si připsal mnoho důležitých zisků a přispěl k vyrovnaným výsledkům Norska s týmy, které se umístily před nimi. Podrobné hodnoty jsou v tabulce 10.

Tabulka 10 - P. Rasmussen

Jméno	Branky z pivota	Střely z pivota	Úspěšnost z pivota	Ostatní branky	Ostatní střely	Získané 7 m hody
P. Rasmussen	11	15	73,3 %	1	3	3

6 Diskuze

Analýza hry pivota se ukázala jako velice náročná činnost nejen na vyhledávání literatury, ve které se o tomto tématu píše, ale také o složitosti vyhodnocování dat získaných z pozorování jejich herního výkonu. Rozdíly mezi nejlepšími pivoty byly opravdu nepatrné a dovolíme si tvrdit, že není možné zcela přesně určit, který z nich je nejlepší, protože zvolením jednoho konkrétního kritéria hodnocení se zvýhodní jedna část pivotů a poškodí druhá. My jsme se rozhodli zvolit počet vstřelených branek jako kritérium hodnocení úspěšnost a ačkoli je to relativní kritérium, myslím si, že výsledky odpovídají individuálním dovednostem jednotlivých hráčů a vhodně vypovídají o jejich kvalitách. Na druhou stranu je nutné říct, že na počet branek má kromě schopností a dovedností hráče vliv i systém hry družstva. Z toho důvodu dosáhl S. Burič nejvíce branek, i když se podle vedení Mistrovství Evropy v házené dorostenců do 18 let stal nejlepším pivotem D. Beck-Hansen z Dánska. Jak už jsme zmiňovali, technická úroveň jednotlivých pivotů byla téměř totožná, a proto jsme u každého individuálně hodnoceného pivota zdůrazňovali pouze jeho hlavní přednosti a přínosy pro tým. Analyzovali jsme také hru pivota ve spolupráci se spoluhráči, kde jsme zjistili, že docházelo k různým kombinacím s významnou rolí pivota ať už jako rozehrávajícího článku, nebo zakončujícího hráče a to znamená, že spolupráce s ostatními hráči byla značně různorodá a nelze zanalyzovat, kdo se do kombinace zapojoval nejvíce a pomáhal tak největší měrou hře svého družstva. Pro přesnou analýzu by bylo nezbytné přesně vymezit danou činnost a podle ní hodnotit jednotlivé pivoty. Spolupráce byla jasně vymezena pouze u clonění, které se dalo během pozorování a zpětné observace dobře odlišit tím, že buď pivot sám po cloně vystřelil na branku, nebo jeho clona umožnila lepší uvolnění spoluhráče. U analýzy uvolnění pivota jsme narazili na problém, jak podle něj posoudit, který z hráčů ho prováděl lépe. Pivoti neměli stejné podmínky, protože se měnili soupeři a také při každé kombinaci dostali jinou přihrávku, která měla vliv na jejich následné uvolnění.

Došli jsme k závěru, že u hry pivota nelze zcela jednoznačně určit, zda hrál sám nebo se zapojil do hry družstva. Ve většině akcí se zapojil do hry clonou nebo

odlákávání, které bylo nedílnou součástí kombinace, a proto tvrdíme, že hra pivota je pro hru družstva v házené důležitou součástí. Tímto zjištěním jsme se vyhnuli složitým definicím, které jsme v úvodu práce očekávali, protože jsme byli přesvědčení, že hra pivota bude od hry ostatních hráčů částečně oddělena a hranici mezi jeho vlastní hrou a spoluprací s ostatními bude těžké najít. To se ale během pozorování záznamů utkání nepotvrdilo a měli jsme možnost se zaměřit na jiné problémy, které zbývalo vyřešit.

Úspěšnost střelby z pivota se oproti předchozím mistrovstvím stejné věkové kategorie zvýšila a sleduje tak trendy vývoje jak této věkové kategorie, tak i kategorie mužů. V Srbsku a Černé Hoře 2004 se úspěšnost pohybovala průměrně kolem hranice 65 % a Estonsku 2006 na hranici 70 %. Na Mistrovství Evropy v Brně 2008 se procentuální úspěšnost střelby z pivota pohybovala okolo 80 %, ti nejlepší se dokonce dostali nad hranici 90 %, což je na pivota nadprůměrná úspěšnost. I tyto maximální hodnoty odpovídají současným trendům, kdy mají nejlepší hráči úspěšnost střelby blížící se 100 %. Více o úspěšnosti jednotlivých pivotů na ME v Brně lze vyčíst z tabulky 11 v příloze 1. Ukazuje to také na rostoucí technickou vyspělost hráčů a je znát důraz na chytání míče jednou rukou, přesnou střelbu v tréninkovém procesu.

Vzhledem ke zjištěným faktům o hře týmů v oslabení, bychom si dovolili tvrdit, že by se funkce pivota dala lépe využít. Již jsme rozebírali skutečnost, že týmy hráli v oslabení bez pivota, čímž si ale uzavírají možnost kombinace. V Brně jsme pozorovali několik akcí, kdy došlo k vběhnutí pivota do prostoru k čáře brankoviště z křídla a obrana byla hodně překvapená a nedokázala se s touto situací vyrovnat. Myslíme si, že častější využití cirkulačního systému s vbíhajícím pivotem by oslabeným týmům umožnilo lepší překonávání obranné formace. Nabízí se mnoho možností vbíhání, kdy může vběhnout jak některé z křídel, tak i spojka. V Brně jsme sledovali pouze vběhnutí křídla do pivota. I stálý pivot by určitě byl přínosem pro družstvo, protože dokáže svým postavením vázat obránce a ostatní hráči mají možnost s pivotem kombinovat.

7 ZÁVĚR

V úvodu práce jsme předpokládali, že analýza pivotů bude náročná především kvůli oddělení samotné hry pivota a spoluprací se spoluhráči. To se nepotvrdilo, protože rozdíly byly na první pohled patrné a nebylo potřeba hledat nějaké složité definice a vymezení dané problematiky. Více starostí se objevilo ve chvíli, kdy jsme se začali zabývat kritérii analýzy a hodnocení pivotů. Museli jsme vybrat jedno hledisko, podle kterého jsme postupovali a tím byl počet branek dosažených z prostoru pivota. Je nám jasné, že bylo hodně hráčů znevýhodněno, ale ať už bychom vybrali jakékoli kritérium, výsledek by byl stejný a vždy by byl některý z pivotů znevýhodněn, a proto jsme přesvědčeni, že počet branek kompaktně ukazuje na kvality jednotlivých pivotů a ukazuje jejich technickou a fyzickou vyspělost.

Bohužel pro nás se žádný z českých hráčů neumístil v první desítce nejlepších pivotů podle počtu vstřelených branek ve funkci pivota, ale nebylo to způsobeno horší technickou vybaveností hráče, ale spíše celkově horší hrou týmu. Jsme přesvědčeni, že podle jiného kritéria by český pivot Libor Hanisch patřil mezi nejlepší hráče turnaje, protože ukazoval nejen skvělou technickou vybavenost a chytrou střelbu, ale také obratnost a dobrou techniku chytání míče do jedné ruky. V jeho neprospěch byla horší herní kázeň a nižší kvalita hráčů ve funkcích spojek, kde byl značný rozdíl mezi českou reprezentací a evropskou elitou. Zde by bylo třeba více zapracovat na střelbě z větší vzdálenosti a spolupráci pivota se spojkou, která u jiných týmů přinášela úspěchy v podobě dosažených branek. Evropská špička dokázala spojit technické kvality hráčů v různých funkcích, což vedlo ke krásné a účinné hře. Čeští hráči byli přibližně stejně kvalitní, ale rozdíl byl v tom, že nedokázali spojit svůj potenciál do jednoho celku. To je jeden z důvodů, proč jsme skončili až na 13. místě ze 16 účastníků.

Prostor pro možnou změnu je, ale je nutné zavést prvky moderní házené do každodenního tréninku a nabádat hráče ke zlepšení výše zmiňovaných činností. Velký vliv na možnosti české házenkářské reprezentace má i omezená členská základna, která je v jiných státech mnohem širší a umožňuje tak trenérům větší

výběr hráčů. V České republice je mnoho dalších sportů, které lákají mladé hráče a je zde velká konkurence. Důležitou roli hraje především propagace sportů, která je hlavně u fotbalu, hokeje a nyní i florbalu lepší a častější než u házené. To má za následek menší zájem nových hráčů a situace tak zůstává nezměněná. Myslíme si, že trenéři dělají maximum pro zlepšení této situace a zařazují do tréninku moderní metody, ale trénink není zcela vše. V našich podmínkách je omezené množství kvalitních utkání a to je další ze skutečností, které mají vliv na výsledky českých reprezentací. Na vrcholných evropských akcích se hrají kvalitní utkání, ale pro lepší výkonnost hráčů a družstev je třeba hrát těžká utkání častěji než jen jednou za rok. K tomu je ale potřeba finančních prostředků, které jsou v současné době omezujícím faktorem a neumožňují tak významnější zlepšení nastalé situace.

8 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. HAGLEITNER, K.: *Qualitative Analysis of the 2006 Men's 20 European Handball Championship Innsbruck/Austria* [online]. 2006, [cit. 2009-08-20].
Dostupné z:
<http://activities.eurohandball.com/?mode=104&ctrl=11&id1=457&id2=479&id3=506>
2. HENDL, J.: *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. 1. vydání. Praha: Portál, 2005. 408 s. ISBN 80-7367-040-2
3. HENDL, J.: *Úvod do kvalitativního výzkumu*. Praha: Karolinum, 1999. 278 s. ISBN 80-246-0030-7
4. HERGEISSON, T.: *Qualitative Trend Analysis of the 8th Men's European Handball Championship in Norway* [online]. 2.2008, [cit. 2009-08-24]. Dostupné z:
<http://activities.eurohandball.com/?mode=104&ctrl=11&id1=509&id2=511&id3=576>
5. JANČÁLEK, S., ŠAFAŘÍKOVÁ, J., TÁBORSKÝ, F.: *Kapitoly z teorie a didaktiky házené I*. Praha: SPN, 1971. 112 s.
6. JANČÁLEK, S., ŠAFAŘÍKOVÁ, J., TÁBORSKÝ, F.: *Kapitoly z teorie a didaktiky házené II*. Praha: SPN, 1974. 172 s.
7. JANČÁLEK, S., TÁBORSKÝ, F.: *Házená: útok, obrana, trénink*. 1. vydání. Praha: Olympia, 1973. 238 s.
8. JANČÁLEK, S., TÁBORSKÝ, F., ŠAFAŘÍKOVÁ, J.: *Házená: teorie a didaktika*. 2. přepracované vydání. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1989. 184 s. ISBN 80-04-23974-9
9. JANS, W.: *Handball - offensiv verteidigen: 300 Übungen für die Abwehr*. 1. vydání. Berlin: Sportverlag, 1992. 144 s. ISBN 3-328-00513-7
10. KUČHTA, Z.: *4th Men's Junior European Handball Championship in Poland 2002* [online]. 2002, [cit. 2009-08-24]. Dostupné z:
<http://activities.eurohandball.com/?mode=104&ctrl=11&id1=244&id2=293&id3=309>

11. MATOUŠEK, J.: Teorie a didaktika házené. Brno: Masarykova univerzita, 1995. 86 s. ISBN 80-210-1203-x
12. MOCSAI, L.: *Analysing and Evaluating the 2002 Men's European Handball Championship* [online]. 2002, [cit. 2009-08-25]. Dostupné z: <http://activities.eurohandball.com/?mode=104&ctrl=11&id1=244&id2=245&id3=263>
13. PAUZA, P.: Teoretický rozbor útočných kombinací spojka-křídlo-pivot. Praha, 2002. 35 s. Závěrečná práce trenérské školy na Fakultě tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy. Vedoucí práce Martin Tůma.
14. POLLANY, W.: *Qualitative Trend Analysis of the 7th European Championship for Men Switzerland 2006* [online]. 3.2006, [cit. 2009-08-25]. Dostupné z: <http://activities.eurohandball.com/?mode=104&ctrl=11&id1=457&id2=458&id3=472>
15. SEVIM, Y., TÁBORSKÝ, F.: *Qualitative Trend Analysis of the 6th Men's European Championship in Slovenia 2004* [online]. 2004, [cit. 2009-08-24]. Dostupné z: <http://activities.eurohandball.com/?mode=104&ctrl=11&id1=366&id2=367&id3=377>
16. ŠAFAŘÍKOVÁ, J., TŮMA, M.: Praktická cvičení k didaktice házené. 1. vydání. Praha: Univerzita Karlova, 1983. 87 s.
17. ŠNITZER, L.: Didaktika házené. Olomouc: Univerzita Palackého, 1991. 66 s. ISBN 80-7067-015-0
18. TÁBORSKÝ, F.: Základy teorie sportovních her. Praha: Univerzita Karlova, 2007. 128 s. ISBN 80-86317-48-x
19. TÁBORSKÝ, F. a kol.: Házená. Praha: Olympia, 1970. 140 s.
20. TÁBORSKÝ, F., ŠAFAŘÍKOVÁ, J.: Kapitoly z teorie a didaktiky házené III. 1. vydání. Praha: SPN, 1982. 169 s.
21. TŮMA, M. *Characteristics Of Playing Performance at the Men's 18 European Handball Championship* [online]. 11.8.2008, [cit. 2009-08-20]. Dostupné z: <http://www.eurohandball.com/publications>

22. TŮMA, M., TKADLEC, J.: Házená. 1. vydání. Praha: Grada, 2002. 100 s. ISBN 80-247-0219-3

23. VALDEVIT, Z., IVIČ, Z., MALEŠEVIČ, V.: *Qualitative Analysis of the 2004 Men's 18 European Handball Championship Belgrade/Serbia and Montenegro* [online]. 2004, [cit. 2009-08-20]. Dostupné z:
<http://activities.eurohandball.com/?mode=104&ctrl=11&id1=366&id2=386&id3=396>

24. VISNAPUU, M.: *Qualitative Analysis of the 2006 Men's 18 European Handball Championship Tallinn/Estonia* [online]. 2006, [cit. 2009-08-20]. Dostupné z:
<http://activities.eurohandball.com/?mode=104&ctrl=11&id1=457&id2=478&id3=489>

25. ZAŤKOVÁ, V.: Teória a didaktika hádzanej. 1. vydání. Bratislava: Univerzita Komenského, 1995. 94 s. ISBN 80-223-0759-9

26. ZIDENS, J., CEBRIKOVŠ, H.: *Qualitative Analysis of the 2004 Men's 20 European Handball Championship Riga/Latvia* [online]. 2004, [cit. 2009-08-20]. Dostupné z:
<http://activities.eurohandball.com/?mode=104&ctrl=11&id1=366&id2=410&id3=420>

9 PŘÍLOHY

9.1 Příloha 1

Tabulka 11 - Počet vstřelených branek jednotlivých hráčů v průběhu turnaje

Jméno	Číslo	Tým	Počet branek/střel z pivota v jednotlivých utkáních							
			RUS	GER	SWE	SVK	HUN	SRB	HUN	
S. Burič	8	Bosna	CZE	FIN	ISL	FRA	NOR	SWE	GER	
			3/5	1/2	2/2	4/4	1/1	4/5	8/8	
D. Beck-Hansen	5	Dánsko	SLO	FRA	NOR	DEN	ISL	CRO	NOR	
			2/3	6/7	0/1	1/2	1/1	4/4	0/1	
V. Aman	6	Francie	SRB	SLO	FRA	ISL	DEN	ESP	FRA	
			0/0	3/3	3/3	5/5	0/0	2/2	7/10	
T. Merg	8	Norsko	FIN	CZE	DEN	NOR	FRA	GER	SWE	
			4/7	3/3	3/5	1/1	3/4	1/2	4/5	
A. Becker	4	Německo	SWE	RUS	BIH	CRO	ESP	ISL	DEN	
			3/3	0/0	3/3	3/3	4/5	1/1	4/5	
A. Suljevic	4	Švédsko	GER	RUS	BIH	ESP	CRO	DEN	ISL	
			1/1	3/4	3/4	0/0	1/2	4/4	4/4	
M. Marič	3	Chorvatsko	HUN	SVK	ESP	GER	SWE	FRA	ESP	
			2/3	1/1	2/3	2/2	4/7	3/3	1/2	

Y. Benmilous	13	Maďarsko	CRO	ESP	SVK	BIH	RUS	SLO	BIH
			2/3	4/5	-	0/1	3/5	2/3	2/3
P. Rasmussen	4	Norsko	SRB	SLO	FRA	ISL	DEN	ESP	FRA
			3/5	1/2	1/1	1/2	3/3	2/2	-

9.2 Příloha 2

DVD s vybranými modelovými akcemi a nejčastěji hranými kombinacemi.